

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD TRNAVA

Cukrová 1, 917 01 Trnava

Číslo: KPUTT-2016/9501-2/25490/Grz

Vybavuje: Mgr. Grznár /033-2452831

V Trnave dňa 6.4.2016

Krajský pamiatkový úrad Trnava (ďalej iba „KPÚ TT“) je podľa § 11 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne a podľa § 9 ods. 5 ako miestne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu, v zmysle § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie:

Krajský pamiatkový úrad Trnava podľa § 32 ods. 2 a 4 pamiatkového zákona, na základe žiadosti investora obnovy - Mesto Trnava, Hlavná 1, Trnava, PSČ 917 71, SR k zámeru „**Mestské opevnenie Trnava – obnova bašty na južnom úseku, Ul. Dolné bašty**“ navrhovanej obnovy stredovekej veže (veža č. 11) mestského opevnenia, nachádzajúcej sa v rámci stojacej časti južného úseku opevnenia západne od Lovčickej brány na ulici Dolné bašty, parc. č. 6342/5 k.ú. Trnava, ktorá je súčasťou súboru pamiatkových objektov národnej kultúrnej pamiatky – mestského opevnenia evidovaného v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky pod číslom 1057/1-37

súhlasí

s predloženým zámerom obnovy veže mestského opevnenia č.11, pričom predložený zámer je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom

pripustný

pri dodržaní nasledovných podmienok:

1. Počas obnovy veže č. 11 je potrebné uskutočniť murovacie práce prostredníctvom remeselníkov so skúsenosťami s murovaním historických architektúr.
2. Murovacie práce sa sústredia na premurovanie lícnych plôch, koruny veže a úpravu architektonických detailov - strieľňových otvorov a ník.
3. Pred uskutočnením murovacích prác je potrebné z obnovovaného objektu šetrne odstrániť všetky cementové malty. Cementové malty umiestnené hlboko v škárah originálu múru sa budú odstraňovať vyrezávaním uhlovou brúskou (tzv. karbobrúskou) tak, aby nedošlo k poškodeniu historických tehál. Na miestach, kde je cementové škárovanie umiestnené na povrchu a nezasahuje do hĺbky škáry, je potrebné cementy odstraňovať ručne.
4. Novodobé tehly a časti prímurooviek pochádzajúce s poslednej obnovy je nutné odstrániť a nahradíť v zmysle pokynov murovania. Rovnako je treba nahradíť i pôvodné tehly v prípade že sú rozpadnuté a hlbkovo zvetrané.
5. Práce na odstraňovaní cementových mált, a novodobých prímurooviek je potrebné realizovať podľa pokynov statika a metodika obnovy zaznamenaných v zápisoch z kontrolných dní.

6. Originálne povrhy t.j. tehly a úpravu ložných škár v dobrom technickom stave nie je možné odstraňovať.
7. Na murovanie v pohľadových lícnych plochách je potrebné používať kvalitne vypálené, súdržné historické tehly. Murovacie práce v jadre múru je možné realizovať historickými tehłami, ich úlomkami, alebo kvalitnými mrazuvzdornými súčasnými tehłami.
8. Vázba novo vymurovaných plôch, ako aj rozmery použitých tehál a výška ložných škár musí rešpektovať vzhľad dochovaného originálu stredovekého muriva veže.
9. Škáry je potrebné hned po ich vyhotovení patinovať. Na patinovanie sa používa sutiňový prach zo starej ložnej malty, alebo starých omietok (nie cementových). Tento prach sa prudko nahodí na ešte vlhkú zdrsnenú škáru. K patinácii sa pristupuje hned po zavádznutí a preškrabnutí ložnej škáry oceľovou kefou, alebo listom pílkou na železo. Prach na patinovanie je vhodné zhromažďovať na suchom mieste pripravený na použitie.
10. Za účelom zjednotenia opravovaných a dopĺňaných časti murív s originálnymi musí byť pri murovaní a pri zaškárovaní použitá kvalitná vápenná malta, obsahujúca puzolánovu prímes na báze metakaolinu. Pomer metakaolinu a vápennej malty bude vychádzat s odporúčaní výrobcu puzolánovej zmesi.
11. Počas realizácie obnovy je potrebné rozsah a podobu murovacích prác prispôsobovať zisteným nálezovým situáciám a dobovému vzhľadu architektúry v zmysle pokynov pracovníkov krajského pamiatkového úradu.
12. V nadzemí zaniknutú časť pôdorysu veže je potrebné odkryť tak, aby bola obnažená jej koruna, exteriérové a interiérové líce. Zistený pôdorys bude prezentovaný nad úrovňou terénu s použitím tehly v zmysle pokynov pracovníkov krajského pamiatkového úradu.
13. Koruna muriva veže bude vo svojej najvyššej časti ukončená približne vo výške spodnej hrany lôžok stropu 3. nadzemného podlažia. Štrbinová strieľňa v južnej strane veže bude zrekonštruovaná spolu so záklenkom podľa vzoru štrbinovej strieľne 2. nadzemného podlažia.
14. Koruna muriva veže na vyvýšených častiach bude ukončená kvalitnou exteriérovou tehľou spájanou vhodnou hydraulickou maltou vyhotovenou na vápennej báze. Koruna veže bude mať mierne nepravidelný ruinálny charakter.
15. Murovacie práce nemožno realizovať v období, keď nočné teploty klesajú pod bod mrazu.

Odôvodnenie:

Na Krajský pamiatkový úrad Trnava bola dňa 23.3.2016 doručená žiadosť investora obnovy - Mesto Trnava, Hlavná 1, Trnava, PSČ 917 71, SR k zámeru obnovy „Mestské opevnenie Trnava – obnova bašty na južnom úseku, Ul. Dolné bašty“ navrhovanej obnovy stredovekej veže (veža č. 11) mestského opevnenia, nachádzajúcej sa v rámci južného úseku stojacej časti opevnenia pri City Aréne na ulici Dolné bašty, parc. č. 6342/5 k.ú. Trnava, ktorá je súčasťou súboru pamiatkových objektov národnej kultúrnej pamiatky – mestského opevnenia evidovaného v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky pod číslom 1057/1-37 ako objekt s číslom 1057/16. Trnavské mestské opcovanie patrí k najvýznamnejších pamiatkam svojho druhu na území Slovenska, i v širšom stredoeurópskom priestore. Veža č. 11, situovaná v časti s najstarším dochovaným úsekom mestského opevnenia Trnavy pochádza z obdobia okolo polovice 13. Stor. Obnova uvedenej veže je vyvolaná zlým stavebnotechnickým stavom tejto architektúry. Počas poslednej obnovy v 80-tych rokoch 20. Storočia bola veža obnovená s použitím modernej nekvalitnej tehly spájanej cementovou maltou. Cementové pojivo bolo použité i pri preškárovávaní lícnych plôch zložených z originálnych stredovekých tehál. Dôsledkom uvedenej obnovy a pôsobením poveternostných vplyvov vody a vzlínajúcej vlhkosti došlo k premízaniu a lokálnemu rozpadu muriva veže

v časti jej koruny ako aj lícnych plochách. Vzlinajúca vlhkosť atakuje originálne murivo nad miestami, kde boli lica vyhotovené z nových tehál spájaných cementom. Z uvedeného dôvodu je potrebné všetky nevhodné cementové malty a prímurovky odstrániť a nahradíť vhodnou starou resp. novou kvalitnou tehlou spájanou vápennou maltou. Bez odstránenia cementových málta nie je možné zabezpečiť zastavenie degradácie murív opevnenia. Pri odstraňovaní nevhodných, cementom spájaných častí architektúry je nutné práce konzultovať zo statikom, čím sa zabráni prípadnému poškodeniu opravovaných architektúr. Použitie uhlovej brúsky a ručného osiekávania je najšetrnejší spôsob odstránenia pevných cementových málta. Využitie puzolánových príсад na báze metakaolinu nadvázuje na historické technológie pridávania pálených ílov do vápenných málta z dôvodu urýchlenia procesu karbonatizácie malty pri zachovaní jej pozitívnych stavebnotechnických vlastností. Dá sa rovnako predpokladať dobrá materiálová kompatibilita týchto málta s historickými maltovinami. Z uvedeného dôvodu je použitie metakaolinu vhodné pri obnove riešeného úseku mestského opevnenia. Pri murovaní je potrebné použiť rovnaký spôsob väzby a úpravy ložných škár aby sa dosiahla vizuálna kompatibilita s historickým murivom. Tú rovnako podporí používanie historických tehál v lícnych plochách opravovanej architektúry. K rovnakému účelu slúži i patinovanie ložných málta, ktoré zabráni príliš kontrastnému a rušivému vzhľadu novo opravovaných častí. Nakol'ko ide o špecializovanú odbornú činnosť je nutné, aby tieto práce vykonávali remeselníci so skúsenosťami s riešeným typom obnovy. Dostavanie koruny veže po úroveň spodnej hrany lôžka stropu 3. nadzemného podlažia je vyvolané potrebou ucelenia výrazu veže a strieľnového otvoru. Rovnako to zvýsi vzhľadovú pôsobivosť veže voči rozmerovo predimenzovanej architektúre situovanej južne od nej. Rozsah a podobu murovacích prác je nevyhnutné prispôsobovať zisteným nálezovým situáciám a dobovému vzhľadu architektúry v zmysle pokynov pracovníkov krajského pamiatkového úradu a to z dôvodu zabezpečenia historickej vernosti obnovy z hľadiska použitého materiálu i celkového výrazu. Murovacie práce nemožno realizovať v období, keď nočné teploty klesajú pod bod mrazu, nakol'ko by premízanie malty mohlo hĺbkovo poškodiť nevyzretú maltu a spôsobiť jej skorý rozpad.

Vzhľadom na vyššie uvedené správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom KPÚ TT na Pamiatkový úrad Slovenskej republiky Bratislava. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Toto rozhodnutie po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote neboli vykonaný úkon na ktorý sa vzťahuje.

Ing. arch. Gabriela Kvetanová
riadička
Krajského pamiatkového úradu Trnava

Rozhodnutie sa doručuje:

1. Mesto Trnava – Mestský úrad v Trnave, Odbor investičnej výstavby, ulica Trhová 3,
917 71 Trnava